

SYLABUS – OPIS ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU

I. Informacje ogólne

1. Nazwa zajęć/przedmiotu: **System polityczny Federacji Rosyjskiej**
2. Kod zajęć/przedmiotu: 18-SPFR-12Wsch2
3. Rodzaj zajęć/przedmiotu (obowiązkowy lub fakultatywny): **obowiązkowy**
4. Kierunek studiów: **wschodoznawstwo**
5. Poziom studiów (I lub II stopień, jednolite studia magisterskie): **II stopień**
6. Profil studiów (ogólnoakademicki / praktyczny): ogólnoakademicki
7. Rok studiów (jeśli obowiązuje): **I SUM**
8. Rodzaje zajęć i liczba godzin (np.: 15 h W, 30 h ĆW): **15 h W,**
9. Liczba punktów ECTS: **2**
10. Imię, nazwisko, tytuł / stopień naukowy, adres e-mail prowadzącego zajęcia: **Agnieszka Smółczyńska – Wiechetek, doktor, agnieszka.smolczynska@amu.edu.pl
Krzysztof Fedorowicz, prof. UAM dr hab., fedorow@amu.edu.pl**
11. Język wykładowy: **polski**
12. Zajęcia / przedmiot prowadzone zdalnie (e-learning) (tak [częściowo/w całości] / nie): **nie**

II. Informacje szczegółowe

1. Cele zajęć/przedmiotu:

Ma na celu przekazanie wiedzy z zakresu kształtowania się systemu politycznego Federacji Rosyjskiej, zaprezentowanie charakterystyki najważniejszych procesów ewolucji systemu politycznego Federacji Rosyjskiej, tendencji i doktryn funkcjonujących w rosyjskiej przestrzeni politycznej.

2. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych (jeśli obowiązują):

Podstawowa wiedza na temat historii ZSRR i Federacji Rosyjskiej,
Elementarna wiedza z zakresu teorii polityki
Znajomość głównych nurtów rosyjskiej myśli filozoficznej

3. Efekty uczenia się (EU) dla zajęć i odniesienie do efektów uczenia się (EK) dla kierunku studiów:

Symbol EU dla zajęć/przedmiotu	Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia EU student/ka:	Symbole EK dla kierunku studiów
SPFR_1	Absolwent zna i rozumie w pogłębionym stopniu – wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące wiedzę ogólną z zakresu nauk o polityce i administracji związane z kształtowaniem się i funkcjonowaniem systemu politycznego Federacji Rosyjskiej	K_W02
SPFR_2	Absolwent zna i rozumie w stopniu pogłębionym tendencje rozwojowe historii, nauk o polityce, ekonomii oraz nauk o komunikacji społecznej i mediach oraz złożone związki między nimi	K_W06
SPFR_3	formułować i rozwiązywać złożone problemy oraz wykonywać nietypowe zadania, w tym w stopniu zaawansowanym dokonywać właściwego doboru źródeł i informacji z nich pochodzących, oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji przy zastosowaniu odpowiednich metod, narzędzi i technik informacyjno – komunikacyjnych traktowanych innowacyjnie w zakresie analizy problemowej relacji władzy wykonawczej, ustawodawczej i sędziowskiej w FR	K_U01
SPFR_4	formułować i testować hipotezy związane z prostymi problemami badawczymi dotyczącymi zależności i relacji między instytucjami władzy wykonawczej, ustawodawczej i sędziowskiej w FR	K_U02
SPFR_5	komunikować się na tematy specjalistyczne ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców	K_U03
SPFR_6	Absolwent jest gotów wykorzystywania w stopniu zaawansowanym posiadanej wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i	K_K02

	praktycznych oraz zasięgnięcia opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu	
--	--	--

4. Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się (EU) z odniesieniem do odpowiednich efektów uczenia się (EU) dla zajęć/przedmiotu

Treści programowe dla zajęć/przedmiotu:	Symbol EU dla zajęć/przedmiotu
1. Federacja Rosyjska – Rosja (1991-1993). Dynamika zmian ustroju państwowego Federacji Rosyjskiej - Walka o kształt ustrojowy państwa. Egzekutywa contra legislatura. Kryzys polityczny - problem uchwalenia nowej konstytucji, siłowe rozwiązanie parlamentu (1993).	SFR_1 SFR_2 SFR_3 SFR_4 SFR_5
2. Konstytucja 1993. Referendum konstytucyjne. Cechy charakterystyczne konstytucji. Podstawowe zasady ustroju konstytucyjnego Federacji Rosyjskiej.	SFR_1 SFR_2 SFR_3 SFR_4
3. Prezydent Federacji Rosyjskiej. Pozycja prawno-ustrojowa, kompetencje i uprawnienia prezydenta FR, odpowiedzialność prezydenta, procedura usunięcia prezydenta FR, tryb i zasady wyboru, dotychczasowe wybory prezydenta FR. Charakterystyka systemu prezydenckiego w FR. Prezydentura rosyjska a model semiprezydenjalizmu.	SFR_1 SFR_2 SFR_3 SFR_4 SFR_5
4. Władza ustawodawcza (Rada Federacji i Duma Państwowa). Rada Federacji (skład, tryb wyboru, kompetencje). Duma Państwowa (skład, tryb wyboru, organy, kompetencje, działalność ustawodawcza, rozwiązanie Dumy przed upływem kadencji). Zgromadzenie Federalne. Ustawodawstwo. Obecny układ sił politycznych w Dumie.	SFR_1 SFR_2 SFR_3 SFR_4
5. Władza wykonawcza (Rząd i Administracja Federalna). Pozycja ustrojowa rządu, tryb powołania, skład rządu, odpowiedzialność, kompetencje, zasady funkcjonowania. Pozycja ustrojowa premiera. Dualizm władzy wykonawczej – Rada Ministrów i Administracja Prezydenta.	SFR_1 SFR_2 SFR_3 SFR_4 SFR_6
6. System partyjny i wyborczy Federacji Rosyjskiej. Formowanie się systemu partyjnego w Rosji. System partyjny w pierwszym okresie niepodległości. Ewolucja systemu partyjnego. Stan obecny. Największe partie. Prawo wyborcze i jego ewolucja. Wybory jako czynnik demokratyzacji systemu politycznego. Ograniczanie praw wyborczych i podmiotów uprawnionych do udziału w wyborach. Ewolucja partii władzy od modelu dualnego do modelu monopartii. Rola opozycji.	SFR_1 SFR_2 SFR_3 SFR_4 SFR_5
7. Federalizm rosyjski - Struktura terytorialna Federacji Rosyjskiej. Pozycja prawna, kompetencje. Podział kompetencji między regiony i federację. Reformy ustroju federalnego. Kwestia usamodzielniania się regionów i reakcja centrum.	SFR_1 SFR_2 SFR_3 SFR_4 SFR_5
8. Elita władzy - rodzaje elit, rola elity w transformacji ustrojowej, dziedzictwo nomenklaturowe i transformacyjne elit FR (1991 – 1999), oligarchia, konsolidacja elity władzy centralnej (2000-2008), zmiany strukturalne w elicie władzy, frakcje grupy interesów (2008-2019), powiązania środowiskowe (studium przypadku: reforma administracyjno-terytorialna; reforma służb specjalnych).	SFR_1 SFR_2 SFR_3 SFR_4 SFR_5

5. Zalecana literatura:

PODSTAWOWA:

1. Albin B. J., Baluk W. (red.), Europa Wschodnia - dekada transformacji. Rosja, Wrocław 2003.
2. Bodio T., Przywództwo, elity i transformacje w krajach WNP, Warszawa 2010 (Tom I s. 375-387; Tom II, str. 87 – 141)
3. Ćwiek-Karpowicz J., Rosyjska elita władzy centralnej w latach 2000-2008, Warszawa 2011 (rozdział II – IV)
4. Gardocki S., Instytucja prezydenta w polityce Federacji Rosyjskiej, Toruń 2009.
5. Jach A., Rosja 1991-1993. Walka o kształt ustrojowy państwa, Kraków 2011.
6. Potulski J., System partyjny Rosji. Tradycja i współczesność, Gdańsk 2007
7. Zieliński E., System konstytucyjny Federacji Rosyjskiej, Warszawa 2005.
8. Stelmach A., Zmiana i stabilność w systemie politycznym współczesnej Rosji, Poznań 2003. (Rozdział

- Zaleśny J., Duma Państwowa a rząd w Federacji Rosyjskiej. Studium z zakresu prawa konstytucyjnego, Warszawa 2015. (Rozdział I-III).

Uzupełniająca:

- Czarnocki A., Topolski I. (red.) Federacja Rosyjska w stosunkach międzynarodowych, Lublin 2006.
- Bieleń S., Tożsamość międzynarodowa Federacji Rosyjskiej, Warszawa 2006.
- Baluk W., A. Czajowski (red.), Ustroje polityczne krajów Wspólnoty Niepodległych Państw, Wrocław 2007.
- William H. Hill, No Place for Russia: European Security Institutions Since 1989,
- Zygar M., Wszyscy ludzie Kremla, Warszawa 2017.
- Агеев Г. В. Особенности современного этапа трансформации политической системы России // Власть. – 2007. - N 4. - С. 90-92.
- Баглай М. В. Конституционализм и политическая система в современной России // Журнал российского права. – 2003. - N 11. - С. 10-19.
- Лукьянова Е., Конституционные риски. Учебно-методическое пособие, Москва 2015.
- Лукьянова Е., Российская государственность и конституционное законодательство в России, Москва 2011.
- Волков Д., Колесников А., «Дети» Путина: кто будет править Россией после 2024 года?, Российские элиты в состоянии транзита в неопределенное будущее, Moskwa 2019.

...

III. Informacje dodatkowe

- Metody i formy prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych EU (proszę wskazać z proponowanych metod właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne)

Metody i formy prowadzenia zajęć	X
Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień	x
Wykład konwersatoryjny	x
Wykład problemowy	
Dyskusja	
Praca z tekstem	
Metoda analizy przypadków	
Uczenie problemowe (Problem-based learning)	
Gra dydaktyczna/symulacyjna	
Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych)	
Metoda ćwiczeniowa	
Metoda laboratoryjna	
Metoda badawcza (dociekania naukowego)	
Metoda warsztatowa	
Metoda projektu	
Pokaz i obserwacja	
Demonstracje dźwiękowe i/lub video	
Metody aktywizujące (np.: „burza mózgów”, technika analizy SWOT, technika drzewka decyzyjnego, metoda „kuli śniegowej”, konstruowanie „map myśli”)	
Praca w grupach	
Inne (jakie?) -	
...	

- Sposoby oceniania stopnia osiągnięcia EU (proszę wskazać z proponowanych sposobów właściwe dla danego EU lub/i zaproponować inne)

Sposoby oceniania	Symbole EU dla zajęć/przedmiotu

	SFR_ 1	SFR_ 2	SFR_ 3	SFR_ 4	SFR_ 5	SFR_ 6
Egzamin pisemny						
Egzamin ustny	x	x	x	x	x	x
Egzamin z „otwartą książką”						
Kolokwium pisemne						
Kolokwium ustne						
Test						
Projekt						
Esej						
Raport						
Prezentacja multimedialna						
Egzamin praktyczny (obserwacja wykonawstwa)						
Portfolio						
Inne (jakie?) -						
...						

3. Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem		15
Praca własna studenta*	Przygotowanie do zajęć	5
	Czytanie wskazanej literatury	15
	Przygotowanie pracy pisemnej, raportu, prezentacji, demonstracji, itp.	
	Przygotowanie projektu	
	Przygotowanie pracy semestralnej	
	Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	15
	Inne (jakie?) -	
	...	
SUMA GODZIN		50
LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU		2

* proszę wskazać z proponowanych przykładów pracy własnej studenta właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne

4. Kryteria oceniania wg skali stosowanej w UAM:

- bardzo dobry (bdb; 5,0): 100 - 80% pozytywnych wyników z egzaminu
- dobry plus (+db; 4,5): 89-80% pozytywnych wyników z egzaminu
- dobry (db; 4,0): 79-70% pozytywnych wyników z egzaminu
- dostateczny plus (+dst; 3,5): 69-60% pozytywnych wyników z egzaminu
- dostateczny (dst; 3,0): 59-50% pozytywnych wyników z egzaminu
- niedostateczny (ndst; 2,0): poniżej 50% pozytywnych wyników z egzaminu

bardzo dobry (bdb; 5,0): wysoce precyzyjne formułowanie na piśmie złożonych problemów systemu politycznego FR, faktów, obiektów i zjawisk oraz dotyczących ich metod i teorii wyjaśniających złożone zależności między nimi, precyzyjne dokonywanie właściwego doboru źródeł i informacji z nich pochodzących, oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji przy zastosowaniu odpowiednich metod, narzędzi i technik informacyjno-komunikacyjnych traktowanych innowacyjnie, perfekcyjna znajomość podstawowej wiedzy o systemach politycznych i prawnych.

dobry plus (+db; 4,5): bardzo dobre formułowanie na piśmie złożonych problemów systemu politycznego FR, faktów, obiektów i zjawisk oraz dotyczących ich metod i teorii wyjaśniających złożone zależności między nimi, dokonywanie właściwego doboru źródeł i informacji z nich pochodzących, oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji przy zastosowaniu odpowiednich metod, narzędzi i technik informacyjno-komunikacyjnych traktowanych innowacyjnie, bardzo dobra znajomość podstawowej wiedzy o systemach politycznych i prawnych.

dobry (db; 4,0): dobre formułowanie na piśmie złożonych problemów systemu politycznego FR, faktów, obiektów i zjawisk oraz dotyczących ich metod i teorii wyjaśniających złożone zależności między nimi, dokonywanie dobrego doboru źródeł i informacji z nich pochodzących, oceny, analizy i syntezy tych informacji przy zastosowaniu odpowiednich metod, narzędzi i technik informacyjno-komunikacyjnych traktowanych innowacyjnie, dobra znajomość podstawowej wiedzy o systemach politycznych i prawnych.

dostateczny plus (+ dst; 3,5): formułowanie na piśmie złożonych problemów, faktów, obiektów systemu politycznego FR oraz dotyczących teorii wyjaśniających złożone zależności między nimi, stanowiące wiedzę ogólną z zakresu nauk politycznych, formułowanie i rozwiązywanie podstawowych problemów oraz wykonywanie typowych zadań, poprawne dokonywanie właściwego doboru źródeł i informacji z nich pochodzących, oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji przy zastosowaniu odpowiednich metod, narzędzi i technik informacyjno-komunikacyjnych traktowanych innowacyjnie, poprawna znajomość podstawowej wiedzy o systemach politycznych i prawnych.

dostateczny (dst; 3,0): próba formułowania na piśmie złożonych problemów, faktów, obiektów systemu politycznego FR oraz dotyczących teorii wyjaśniających złożone zależności między nimi, stanowiące wiedzę ogólną z zakresu nauk politycznych, formułowanie i rozwiązywanie podstawowych problemów oraz wykonywanie typowych zadań, poprawne dokonywanie doboru źródeł i informacji z nich pochodzących, oceny, analizy i syntezy tych informacji przy zastosowaniu zróżnicowanych metod, narzędzi i technik informacyjno-komunikacyjnych, znajomość podstawowej wiedzy o systemach politycznych i prawnych.

niedostateczny (ndst; 2,0): nieumiejętność formułowania na piśmie złożonych problemów, faktów o systemie politycznym FR, nieumiejętność formułowania i rozwiązywania problemów oraz niewykonywanie zadań.

System polityczny Federacji Rosyjskiej

Losowo trzy wybrane pytania

Pytania egzaminacyjne :

1. Początek transformacji ustrojowej w ZSRR. Reformy Michaiła Gorbaczowa. Reformy polityczne (model przywództwa partyjnego, nowe prawo wyborcze, zjazd deputowanych ludowych, prezydentura).
2. Prezydentura związkowa i prezydentury republikańskie.
3. Deklaracja o suwerenności państwowej RSFRS (1990).
4. Wybór prezydenta RSFRS (1991).
5. Wzrastająca rola RSFRS w ZSRR. Borys Jelcyn i jego polityczna kariera.
6. Upadek ZSRR. Zamach stanu G. Janajewa w sierpniu 1991 roku – konsekwencje.
7. Jelcyn jako obrońca demokracji.
8. Umowa białowieska – rozpad ZSRR – powstanie WNP. Rosja jako kontynuator ZSRR.
9. Kształtowanie się systemu politycznego. Pierwsze lata niepodległości Rosji – ewolucyjny proces kształtowania systemu politycznego. (1991-1993).
10. Konflikt władzy wykonawczej (prezydenta Jelcyna) z władzą ustawodawczą.
11. Kryzys polityczny - problem uchwalenia nowej konstytucji, siłowe rozwiązanie parlamentu (1993).
12. Konstytucja 1993. Referendum konstytucyjne.
13. Podstawowe zasady ustroju konstytucyjnego Federacji Rosyjskiej.
14. Procedura zmiany konstytucji.
15. Horyzontalne wymiary podziału władzy
16. Prezydent Federacji Rosyjskiej. Pozycja prawno-ustrojowa, kompetencje i uprawnienia prezydenta FR, odpowiedzialność prezydenta, procedura usunięcia prezydenta FR, tryb i zasady wyboru, dotychczasowe wybory prezydenta FR.
17. Prezydent Federacji Rosyjskiej a władza wykonawcza -jaka jest rola prezydenta w powoływaniu rządu FR?
18. Prezydent Federacji Rosyjskiej a władza ustawodawcza
19. Prezydent Federacji Rosyjskiej a władza sądownicza
20. Funkcja kontrolna Prezydenta Federacji Rosyjskiej
21. Władza ustawodawcza (Rada Federacji i Duma Państwowa).
22. Rada Federacji (skład, tryb wyboru, kompetencje).
23. Duma Państwowa (skład, tryb wyboru, organy, kompetencje, działalność ustawodawcza, rozwiązanie przed upływem kadencji).
24. Pozycja ustrojowa rządu FR
25. Obecny układ sił politycznych w Dumie.
26. Władza wykonawcza (Rząd i Administracja Federalna).
27. Pozycja ustrojowa rządu, tryb powołania, skład rządu, odpowiedzialność, kompetencje, zasady funkcjonowania.
28. Rola Dumy w powoływaniu Premiera
29. Pozycja ustrojowa premiera.
30. Dualizm władzy wykonawczej – Rada Ministrów i Administracja Prezydenta.
31. System partyjny i wyborczy Federacji Rosyjskiej.
32. Formowanie się systemu partyjnego w Rosji.
33. System partyjny w pierwszym okresie niepodległości. Ewolucja systemu partyjnego. Stan obecny. Największe partie.
34. Prawo wyborcze i jego ewolucja. Wybory jako czynnik demokratyzacji systemu politycznego. Ograniczanie praw wyborczych i podmiotów uprawnionych do udziału w wyborach.
35. Ewolucja partii władzy od modelu dualnego do modelu monopartii.
36. Akty prawne regulujące działalność partii politycznych w FR
37. Zmiany w strategii politycznej, główne koncepcje polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, realizacja koncepcji polityki zagranicznej i polityki bezpieczeństwa.
38. Wymiar sprawiedliwości – zasady konstytucyjne
39. Sąd Konstytucyjny FR
40. Sądy arbitrażowe w Rosji
41. Sądy powszechne